

(dvema kompanijama). Sovražniki ga obsujejo od vseh strani; mora se jim udati. Drugi oddelki polka so se branili hrabro, branili so hišo za hišo, ali vendar se morajo umakniti do pokopališča in do župnikove hiše nazaj. Od tod jih sovražniki ne morejo spoditi. Že so pešali junaki, kar pride 14. polk na pomoč ter vrže Francoze iz vasi. 47. polk je bil tako utrujen, da so ga morali poslati nazaj. 14. polk je branil vas do desetih. Ta čas ga napade francoska garda na novo in ga porine nekoliko nazaj. Ali ko pride 31. polk pomagat, spodi sovražnike konečno iz vasi.

Tudi ta dan je skušal Napoleon odločiti boj na sredini. Deset polkov pešcev in 400 topov pošlje na ta kraj. Začelo se je streljanje, kakor bi bil sodnji dan. Najstarejši vojaki se niso spominjali kaj takega. Avstrijci odgovarjajo krepko, akoravno še po noči niso mogli počivati. Ko je bila stvar najhuja, zgrabi nadvojvoda Karol sam zastavo 15. polka ter se vrže nad Francoze. Navdušeni udarijo naši za njim, general Smola pripelje topov na pomoč, kakor ljuta vibra se zakadé naši nad sovražnika in ga vržejo nazaj.

Zdaj je šlo za Esslingen. Ob ednajstih napade Rosenberg vas. Ali Francozi so bili utrdili vsako hišo tako, da ni bilo moči napredovati. Napoleon je dobro vedel, da bo konec cele njegove vojske, če Esslingen ne obdrži. Avstrijci so naskakovali in naskakovali ali nadvojvoda sam je prepovedoval daljne poskuse, ker je videl, da bi bila kri zastonj prelita. Tem bolje pa prime Napoleona ob sredini. Kakor bi se vadili na domačih vadiščih, so korakali avstrijski polki v boj. Nagnali so Francoze nazaj. Proti večeru potihne prasketanje pušek in topov. Napoleon pelje svoje na otok Loban nazaj. O polnoči se je prepeljal v čolnu na desni breg Donave v Ebersdorf. Od jeze in truda premagan zaspal je brez zavesti; 36 ur je spal neprenehoma. Njegovi generali so se že posvetovali, kaj bo, če se ne zbudi več.

Ob treh ponoči pomaknili so se Francozi tudi iz Esslingen-a. Zbrali so se vsi na Lobani. Avstrijci ga niso mogli napasti, manjkalo je ladij in streliva, vrhu tega so se bojevali samo dne 22. maja celih petnajst ur, trebalo je počitka.

Na bojišči je bilo strašno. Vasi so bile požgane, travniki in polja poteptani, po razorih je tekla kri. Vse polno je ležalo mrličev, ubitih konj, pušk, čeljad in topov. Samih mrtvih Francozov so pokopali na bojišči 7000, 5000 ranjencev je ležalo po obvezališčih, 29.773 ranjencev so prepeljali na Dunaj; 2300 jih je bilo ujetih.

Ali tudi Avstrijcev je pokosila bila smrt veliko, 87 častnikov in 4286 mož je bilo mrtvih, ranjenih pa kakih 19.000. Od 47. polka

samega je znašala zguba 19 častnikov in 685 mož. Tako junaško se je boril ta polk l. 1809.

Po pravici je pohvalil nadvojvoda svoje vojake rekoč, da so na bojišči prvi izmed vseh vojakov na svetu. Sam Napoleon je priznal to. Ko ga je vprašal pozneje nek njegov general, ki ni bil v tem boju, zakaj ni razkosal Avstrije, odgovoril mu je: „Molčite, ravno tako sodite, kakor slepec o barvah. Avstrijcev pri Slavkovem niste videli, toraj niste videli nič!“

Tako je sodil pred 80 leti Napoleon o avstrijskih junakih; odslej so pokazali naši očetje še vedno, da je sodil pravo in če bo treba, pokazali bodemo tudi mi. F. H.

Gospodarske stvari.

Krompirišče in ozimine.

Pri naših kmetih je v navadi, da se izkoplje krompir jeseni ter vseje kmalu zatem rž na isto njivo. Po drugih krajih se toži, da jim to ne kaže ter da iz take setve ne postane nič kaj prida. In vsa je podoba za to, da ne kaže krompirišče nič kaj za ozimino. Zakaj ne? Dve reči ste posebno, ki govorite zoper to.

Krompir namreč ne dela veliko sence in zato pripeka solnce na tako njivo ves božji dan z veliko silo in tudi veter lahko izsuši prst na krompirišči. Tako pa postane prst čez silo suha in je v obče preveč rahla. To je prvo, drugo pa je to, da se izkapa krompir že precej pozno in je zato po gostem setev ozimine že jako pozna, velikokrat pa celo prepozna. Iz tega pa pride potlej rado, da ostane ozimina nizka, slama je majhna ali zrnja največkrat ni premalo.

Dobro je zadnje že, toda vselej se ne izgodi in potlej hodi človeku tudi za to, da dobi dovolje in to dobre slame. Kjer torej ne moreš pustiti krompirišča za setev v prihodnji spomladi, tam ti kaže, da storiš s krompiriščem v jeseni tako-le:

Izkoplji krompir, poberi zelišče ter ga odpelji na gnojišče; potem pa daj njivo lepo poravnati, kakor ti je že to koli mogoče, samo orati ne kaže. Zatem se vseje rž na njivi in njiva se prevleče z brano, se vé, da bolj trdno, kakor če si njivo bil preoral. Zakaj kje tako? S tem, da se izkoplje krompir, preonéga se njiva že precej in če vseješ v poravnano njivo sedaj rž, dobi seme, dobro prst, ne leži pregloboko in kedar poganja koreninice, ima še vedno dobro prst in tako se ti ni bati, da ti opeha.

Vrhu tega pa je bila njiva, v kateri je krompir rastel, dolgo taka, da je lahko vzprejela roso, dež, zrak, toploto, perje itd. To vse je živež za mlado setev, kajti ostalo je bilo le na vrhu in ker se ni podoralo, služi sedaj mladi setvi v kaj tečno hrano. Ko bi pa človek tako njivo-preoral, prišlo bi vse to precej globoko

in bi ne prišlo več ozimini v korist. To pa bi bilo na škodo sedanji setvi, prihodnji pa ne veliko na korist.

Da stori tisto ravnanje s krompiriščem tudi pšenici dobro, ako je sploh prst za njo, ni treba, da še opomeni človek posebej. Tudi detelja in sploh trava ni zoper tako ravnanje s krompiriščem. Pri nas se navaža hlevni gnoj že spomladi za krompir in tudi za-nj je dobro, če že leži dalje časa v zemlji, ne da ga človek izorje in tako izpostavi solncu in vremenu. Kjer pa imajo že tudi umetni gnoj, tam je treba, da se raztrosi še le na krompirišče, hitro, ko so izkopali krompir.

Razumeje se po sebi, da je tudi v tem ravnanji treba, prej, ko mogoče, izkopati krompir in to do čista, ne le tako bolj po večjem.

Česar pa ne smemo pozabiti, je to, da ne sme biti na krompirišči pleveli in v obče veliko trave. Tako krompirišče bi sploh ne bilo za ozimino, celo pa ne za to, da bi se ne preoralo.

Ako še naj povemo mi svoje menjenje, reči nam je, da kaže pri nas, kjer je dobra prst za ozimino pa je bil krompir raste v njej, izorati, toda ne globoko, ampak precej na plitvo naj se postavi gredelj na krompirišči!

Sejmovi. Dne 22. julija v Ivniku, pri sv. Heleni poleg Šmarija, na Malih Rodnah in v Mariboru. Dne 25. julija v Kozjem, v Lipnici, v Žalci, v Črmožišah in v Slov. Bistrici. Dne 26. julija v Framu in na Teharjih.

Dopisi.

Iz Celjske okolice. (Občinska volitev.) Nekdaj, ko še ni naših Celjskih „purgarjev“ obsedel nemški duh, in ko se njih še ni navdajal pohlep, spraviti Slovencev, kolikor najdalje okoli mesta, pod svojo komando in vlado, bile so volitve v naši občini kaj mirne in prijetne. V občini prebivajo zgolj Slovenci, naravno toraj, da so bili v odboru tudi samo Slovenci, samo poštene, trdni slovenski kmetje. Ali ta mir ni trajal dolgo, kajti nemški Celjski „purgarji“ vrgli so se z vso silo na našo občino, da bi oni dobili krmilo v svoje roke, ter tukaj gospodarili, in se ve, da ne tako, kakor bi to bilo na korist občanov, slov. kmetov, ampak tako, kakor bi to bolj prav bilo za mesto Celje in Celjane. Ali ni to predrzno početje? Ali se vtikajo slov. kmetje v razmere Celjskega mesta? Gotovo ne! Kakor toraj mi pustimo Celjane v miru, tako mislimo, bilo bi tudi pošteno, če bi Celjani nas pustili v miru ter se ne vtikali v naše razmere. Kakor pa noben še tako miren človek ne more živeti v miru, če ima zlovoljnega in nasilnega soseda, tako se godi tudi nam. In zarad tega imamo

tako hude borbe pri volitvah; kajti mi moramo skrbeti za to, da užugamo tuje vsiljence iz naše občine, ter dosežemo, da bodemo slovenski kmetje gospodarili tudi v naši občini. Toda ko bi ti liberalni ali nemški odbori v naši občini vsaj dobro gospodarili! Ali tega ne storijo. Kaki gospodarji pa so, to se vidi kaj jasno iz sledečega: Prej smo imeli z meščani skupaj šole. Na enkrat se Celjanom nekaj iznevidi, in vržejo nas iz skupne šole vun; bili so njim se ve, da naši kmetjski otroci premalo „nobel“, da bi smeli z meščanskimi sedeti skup v enej klopi. Po dolgem pravdanji dosegli smo komaj, da se nam je na mestu skupne šole plačalo 800 fl. odškodnine. S tem bi si morali sami svojo šolo kupiti. Dobila se je hiša, v kateri imamo sedaj šolo, pa stala je 15.000 gld. Tako so nas ti naši mestni „prijatelji“ spravili v tako velikanska plačila. V šoli je imel, kakor se to spodobi, in se povsod nahaja, nadučitelj svoje stanovanje. To pa Stibeneggu, ki je v „nemškem“ našem odboru zvonec nosil, ni bilo všeč, in naenkrat naznanijo, da mora učitelj iz šole vun. Šel je, in sedaj mu po postavi moramo plačevati 175 gld. za stanovanje vsako leto. Sobe pa, v katerih je bil prej učitelj, stojijo prazne, ter le ščurki in murni ali grili v njih stanujejo. Tako imamo občani škode samo tukaj vsako leto 175 gld. Prej so stanovale v šolskem poslopju neke ženske, ki so pošteno plačevale stanovnico. Tudi te so morale vun. Sobe so se morale lepo ter z dragim denarjem popraviti in očediti, da je prišel notri Stibenegg, kateri prosi, kakor čujemo, naj se mu odpusti 60 fl. zaostale stanovnine in pravi se, da mu jih hočejo odpustiti za njegove „zasluge“. Kmetje moramo vsak krajcar poplačati, takim gospodom pa se naj za nič in nikjer nič kar po 60 gold. odpusti. To bi bilo lepo gospodarstvo! Kmetje moramo toraj gledati, da dobimo občinsko mošnjo v naše roke, saj moramo večinoma le mi sami devati denar in plačevati va-njo. Pa tudi sramotno bi bilo za nas Slovence, da bi nam tuji gospodarili. Povsod Slovenci napredujejo, povsod je njih geslo: Slovenec imej na slovenski zemlji prvo besedo; Slovenec bodi gospodar na domačih tleh! Slovenska beseda imej veljavo in častno mesto v naših krajih. Ali naj samo mi Slovenci v naši občini zaostajamo; ali samo nam naj komandirajo vedno možje, ki jih ni rodila slovenska mati? To ne sme biti! Pri vsakih novih volitvah kaže se vedno bolj, da stojijo zoper nas samo Celjski purgarji in pa par zaslepljenih nemškutarjev. Na naši strani pa stojijo vsi poštene in trdni kmetje, da jih je veselje pogledati. Kmetje, okoličani! V torek, dne 23. t. m. odločilo se bo sopet za 3 leta, kdo bo gospodaril v naši občini ali mi Slovenci ali naši nasprotniki. Zmagamo lahko in gotovo, ako le vsi pridemo k volitvi in ostanemo zvesti in